

1 FPz 224/90

V Praze dne 23.3.1990

Nejvyššímu soudu ČSSR

P r a h a

Věc: Obv. Roman Brázda a spol.- stížnost pro porušení zákona

Příl.: trestní spis krajského soudu v Bratislavě sp.zn. 1 T 6/82

Podle § 266 odst. 1 tr.ř. podávám ve prospěch obviněných Romana Brázdy, Ing. Miloše Kocúra, Ing. Milana Andrášika, Ing. Pavla Beďače, Ing. Františka Čermana, Stanislava Dubrevického a Juraje Lachmana

s t í ž n o s t p r o p o r u š e n í z á k o n a

proti usnesení Nejvyššího soudu SSR sp.zn. 1 To 17/83 ze dne 25.4.1983, jímž podle § 256 tr.ř. zamítl odvolání krajského prokurátora v Bratislavě, obviněných a jejich příbuzných proti rozsudku krajského soudu v Bratislavě sp.zn. 1 T 6/82 ze dne 22.9.1982. Napadeným usnesením byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5 tr.ř. a v ustanovení § 256 tr.ř.

O d ů v o d n ě n í

Rozsudkem krajského soudu v Bratislavě sp.zn. 1 T 6/82 ze dne 22.9.1982 byli obv. Roman Brázda, Ing. Miloš Kocúr, Ing. Milan Andrášik, Ing. Pavol Beďač, Ing. František Čerman a Stanislav Dubrevický uznáni vinnými za skutek ad 3 trestným činem vraždy podle § 219 tr.zák. ve spo-

lupachatelství podle § 9 odst. 2 tr.zák. a za skutek ad 1 trestným činem znásilnění podle § 241 odst. 1 tr.zák. ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr.zák. Obžalovaní Ing. Andrášik a Ing. Čerman byli dále uznáni vinnými za skutek ad 2 trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1,2 písm. b) tr.zák. ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr.zák. Obžalovaný Juraj Lachman byl v rámci skutku ad 1 uznán vinným pomocí k trestnému činu znásilnění podle § 10 odst. 1 písm. c) tr.zák.- § 241 odst. 1 tr.zák.

Vina obviněných spočívá podle rozsudečného výroku v tom, že

1. Miloš kocúr a Milan Andrášik dne 9.7.1976 asi o 22,30 hod. v Bratislavě poblíž Studentského domova L. Štúra v Mlýnské Dolině do osobního auta zn. Fiat 125 P, SPZ NRA-15-76, které řídil Roman Brázda, násilně vtáhli studentku LF UK Ludmilu Cervanovou a společně s Františkem Čermanem ji přes její odpor odvezli do bytu v rodinném domě na Varínské ulici č.16 v Bratislavě.

Miloš Kocúr, Milan Andrášik, Roman Brázda a František Čerman s Pavlem Beďačem, Stanislavem Dubravickým a Jurajem Lachmanem, Ludmilu Cervanovou proti její vůli násilím drželi v bytě na Valínské ulici č. 16, přičemž Miloš Kocúr, Milan Andrášik, Roman Brázda, František Čerman a Stanislav Dubravický ji nutili pít alkohol a vysvlékli ji se záměrem ji znásilnit;

Juraj Lachman v nočních hodinách v tomto bytě potom přinesl z koupelny šňůru na prádlo, kterou Roman Brázda, Miloš Kocúr, Miloš Andrášik a Stanislav Dubravický Ludmile Cervanové svázali ruce a poté postupně vykonali proti její vůli a přes její odpor s ní pohlavní styk, přičemž

si pomáhali tak, že Ludmilu Cervanovou za součinnosti Františka Čermana a Pavla Beďače si vzájemně přidržovali.

2. Milan Andrášik a František Čerman dne 9.7.1976 v nočních hodinách bez souhlasu a vědomí Anny Turčanové vnikli do jejího rodinného domu v Bratislavě, na Varínské ulici č.16 se záměrem násilím tam držet Ludmilu Cervanovou, přičemž do tohoto domu vnikli ve společnosti Miloše Kocúra, Romana Brázdy a dalších osob.
3. Roman Brázda, Miloš Kocúr, Milan Andrášik, Pavol Beďač, František Čerman a Stanislav Dubravický v noci z 9. na 10. 7.1976 na podnět Stanislava Dubravického se rozhodli Ludmilu Cervanovou usmrtit, neboť jim hrozila, že je oznámí na VB. Když losováním určili, kdo z nich Ludmilu Cervanovou usmrtí, naložili ji svázanou a s ústy převázanými šátkem do vozidla Romana Brázdy a odvezli ji z Bratislavy do Králové při Senci, okres Galanta k termálnímu jezírku. Po jejím vyložení z auta ji Miloš Kocúr s Milanem Andrášikem a Romanem Brázdou vhodili do jezírka, ve kterém ji pod kontrolou Stanislava Dubravického, Františka Čermana a Pavla Beďače utopili. Miloš Kocúr, Milan Andrášik a Roman Brázda potom mrtvolu Ludmily Cervanové z jezírka vytáhli a přenesli ji k nedaleké řece Černá Voda, do které ji vhodili. Zde byla mrtvola 14.7.1976 nalezena.

Za tyto trestné činy byli obvinění odsouzeni:

Juraj Lachman podle § 241 odst. 1 tr.zák. k trestu odnětí svobody v trvání čtyř let, pro jehož výkon byl podle § 39a) odst. 2 písm. a) tr.zák. zařazen do I. NVS.

Pavol Beďač podle § 219 tr.zák. za použití § 35 odst. 1 a § 40 odst. 1 tr.zák. k úhrnnému trestu odnětí

svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon byl podle § 39 a) odst. 3 tr.zák. zařazen do II.NVS.

František Čerman podle § 219 tr.zák. za použití § 35 odst. 1 tr.zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvanácti let, pro jehož výkon byl podle § 39 a) odst. 2 písm. c) tr.zák. zařazen do III NVS.

Stanislav Dubravický podle § 219 tr. zák., § 29 odst. 1 písm. a),b) odst. 3 a § 35 odst.2 tr.zák. k výjimečnému souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti let, pro jehož výkon byl zařazen podle § 39 a) odst. 2 písm. c) tr.zák.do III. NVS. Současně byl ohledně Stanislava Dubravického zrušek výrok o trestu z rozsudku okresního soudu v Nitře ze dne 30.9.1979 sp.zn. 5 T 146/79 ve spojení s usnesením krajského soudu v Bratislavě ze dne 12.12.1979 sp.zn. 2 To 744/79.

Roman Brázda, Milan Andrášik a Miloš Kocúr podle § 219 tr.zák., § 29 odst. 1 písm. a), b) odst. 3 a § 35 odst. 1 tr.zák. k výjimečným úhrnným trestům odnětí svobody, a to Roman Brázda v trvání dvacet let, Milan Andrášik v trvání dvacet dva let a Miloš Kocúr v trvání dvacetčtyři let. Podle § 39 a) odst. 2 písm. c) tr.zák. byl každý z nich zařazen pro výkon trestu do III. NVS.

Podle § 228 odst. 1 tr.ř. byli obv. Roman Brázda, Miloš Kocúr, Milan Andrášik, Pavol Beďač, František Čerman a Stanislav Dubravický zavázáni nahradit Margaretě Cervanové škodu ve výši 2 986,90 Kčs a to společně a nerozdílně.

Podle § 229 odst. 2 tr.ř. byla Margaretě Cervanové se

zbytkem nároku na náhradu škody odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

Odvolání, která proti tomuto rozsudku podali krajský prokurátor v Bratislavě, obv. Brázda, Kocúr, Andrášik, Beďač, Čerman a Dúbrevický, odvolání příbuzných obviněných a odvolání poškozené Margarety Červenové, byla podle § 256 tr.ř. zamítnuta usnesením Nejvyššího soudu SSR sp.zn. 1 To 17/83 ze dne 25.4.1983.

Tímto rozhodnutím Nejvyššího soudu SSR byl porušen zákon v ustanovení § 256 tr.ř. a v řízení předcházejícím i v ustanovení § 2 odst.5 tr.ř.

V průběhu přípravného řízení i v řízení před soudem bylo v trestní věci proti obviněným Romanu Brázdovi a spol. provedeno velice rozsáhlé dokazování, přesto však krajský soud a Nejvyšší soud SSR nebyly zcela důsledné při vyčerpání všech možností k úplnému objasnění věci. Je třeba konstatovat, že nedůslednost obou soudů se projevila zejména při ověřování obhajoby obviněných.

Závěry soudů o vině obviněných jsou postaveny na logické stavbě usvědčujících výpovědí svědků, doznání obviněných Brázdy a Lachmana a na odvolaných doznáních obv. Kocúra, Andrášika a Čermana. Logická stavba těchto skutkových zjištění je vzájemně natolik propojena, že zpochybnění některého z těchto důkazů (resp. důkazů o vině některého z obviněných) má za následek zpochybnění věrohodnosti důkazů ostatních (resp. závěrů o vině ostatních obviněných).

Závěry krajského soudu, že pachateli únosu, znásilnění a vraždy Ludmily Červenové jsou právě obvinění, navíc vycházejí (aby důkazní stavba výroku o vině byla udržitelná) z několika předpokladů, které však samy o sobě vzbuzují pochybnosti:

- předpoklad, že obv. Kocúr dne 9.7.1976 předčasně opustil pracoviště MSP v Nitře, aniž by se tato skutečnost projevila v osobních dokladech obviněného, takže pro tento den má vykázano odpracování celé pracovní směny;
- předpoklad, že svědkyně dr. Vozárová-Zimáková dne 9.7.1976 po vysilujícím pádlování z Hronské Dúbravy do Revišského-Podzámčí (více než 20 km) odejela sama autostopem do Bratislavy vzdálené cca 150 km pouze za účelem návštěvy diskotéky, při čemž musela být srozuměna s tím, že ještě v nočních hodinách po diskotéce se bude muset vrátit sama zpět tak, aby její vzdálení se nebylo zjištěno;
- společensky obtížně představitelné jednání obv. Čermana a obv. Andrášika, kteří své francouzské společnice, se kterými přišli na diskotéku, v nočních hodinách poslali domů s jinými muži (Dubrevický a Lachman), s nimiž se dívky neznaly;
- předpoklad, že obv. Dubravický našel v Bratislavě-Lamači byt Andrášika, kam měl zavést obě francouzky, při čemž nebylo prokázáno, že již dříve cestu do bytu Andrášika znal;
- předpoklad, že si obv. Čerman od května 1976, tj. po odstěhování z podnájmu na Varínské ulici č.16, ponechal duplikáty klíčů od tohoto bytu a že tyto klíče měl dne 9.7.1976 při sobě.

Pouze za podmínky, že všechny tyto předpoklady (které svou povahou vzbuzují pochybnosti) jsou dány, může logická stavba skutkových zjištění o vině obviněných obstát. Naopak vyločení některého z těchto předpokladů by mělo za následek buď úplné zhroucení této logicky propojené vazby důkazů nebo její velmi podstatné oslabení. Tato situace měla vést v přípravném řízení i v řízení před soudem k ještě větší důslednosti při zjišťování skutečného stavu věci,

zejména k ověření obhajoby obviněných v š e m i do-
stupnými důkazy. Krajský soud v Bratislavě však této po-
vinnosti v plném rozsahu nedostál.

Obv. Beďač v průběhu celého trestního řízení katego-
ricky popíral, že by dne 9.7.1976 byl vůbec v Bratislavě,
při čemž se hájil, že v této době opravoval své osobní auto
zn. Fiat 500. Opravu měl provádět společně s bratrem Ing.
Imrichem Beďačem a dále s Ivo Bisem a Milanem Cvopem. Krajs-
ký soud k ověření alibi obv. Beďače vyslechl pouze svědka
Imricha Beďače, jemuž však neuvěřil. Výslechy svědků Bise a
Cvopa neprovedl a vzal za prokázané, že se obv. Beďač diskoté-
ky a následující trestné činnosti společně s ostatními obvi-
něnými zúčastnil. Přitom je třeba zdůraznit, že zejména otáz-
ka pojízdnosti Beďačova vozu v rozhodné době má mimořádnou
důležitost, neboť se mělo jednat o vozidlo, kterým odejela
na místo znásilnění poškozené Cervanové a poté na místo je-
jího usmrcení druhá skupina obviněných, tj. obv. Beďač, obv.
Čerman, obv. Dubravický a obv. Lachman.

Krajský soud v této souvislosti apriorně předpokládal
nevěrohodnost, resp. neprůkaznost uvedených svědectví, aniž
se přesvědčil o jejich skutečném obsahu a významu pro objas-
nění věci. V podstatě tak provedl hodnocení důkazů, které
právně relevantním způsobem neprovedl (obdobně postupoval
i v případě dalších níže vytýkaných nedostatků).

Obv. Kocúr při hlavním líčení rovněž popřel svou pří-
tomnost kritického dne v Bratislavě, při čemž argumentoval
mj. i tím, že v době kdy měl Roman Brázda s ostatními spo-
lujezdci odjet z Nitry do Bratislavy (dopolední hodiny 9.7.
1976) byl na svém pracovišti MSP v Nitře. K ověření této
obhajoby soud vyslechl svědka Juraje Haláchyho, který pří-
tomnost obviněného v rozhodné době na pracovišti nepotvrdil
ani nevyloučil. Výslech bezprostředního nadřízeného obv. Ko-
cúra - svědka Tarkyho - soud již neprovedl, přestože tento

svědek mohl mít zřejmě konkrétnější údaje o tom, kdy obviněný dne 9.7.1976 opustil pracoviště.

Významným důkazem o vině obviněných, zejména ve vztahu ke skutkovému ději v rodinném domě na Varínské ulici č. 16 v Bratislavě a u termálního jezírka v Králové při Senci, byla výpověď svědkyně MUDr. Vozárové-Zimákové z přípravného řízení. Tato svědkyně však u hlavního líčení opětovně uvedla, že dne 9.7.1976 v Bratislavě nebyla a že se nevzdálila z putovního vodáckého soustředění (tj. dne 9.7.1976 z obce Revišské-Podzámčí). K ověření této verze krajský soud vyslechl pouze vedoucího soustředění svědka Paulíka, jenž připustil teoretickou možnost, aby svědkyně odpoledne opustila tábor a vrátila se v ranních hodinách následujícího dne, aniž by její odchod byl vedením soustředění zjištěn. Svědek se však nemohl vyjádřit, zda svědkyně dr. Vozárová-Zimáková skutečně ubytovací prostor opustila. Další důkazy k ověření této skutečnosti, které byly nabídnuty, již krajský soud neprovedl, ačkoliv byla možnost výslechu dalších účastníků soustředění, zejména výslech Kataríny Budínské a Ivony Kustrové, se kterými svědkyně dr. Vozárová sdílela společně stan a které tudíž mohly nejlépe zaznamenat noční nepřítomnost dr. Vozárové ve stanu a zejména její ranní návrat.

Obv. Andrášik a Čerman se u hlavního líčení hájili tím, že dne 9.7.1976 se sice zúčastnili diskotéky, avšak z té se vrátili ve večerních hodinách do bytu Andrášika v Bratislavě-Lamači společně s francouzskými studentkami Livií a Silvií Cohenovými. Ačkoliv se oba obvinění již v přípravném řízení dožadovali výslechu těchto svědkyň, nebyl tento důkaz ani v řízení před soudem proveden. Vzhledem k tomu, že se jedná o rozhodující důkazy k ověření obhajoby obviněných, měl soud buď přímým výslechem svědkyň v hlavním líčení nebo dožádáním o výslech soudem Francouzské republiky uvedené důkazy provést.

Apriorní předpoklad nevěrohodnosti takového důkazu nemůže být argumentem k jeho faktickému neprovedení. Otázka věrohodnosti takového důkazu je problémem až hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr.ř.

V souvislosti s obhajobou těchto obviněných je třeba zdůraznit ještě další skutečnost. Obhajobu obviněných vyvracel především obviněný Lachman, jenž údajně obě francouzské studentky odvezl do bytu Andrášika v Bratislavě-Lamači vozidlem Romana Brázdy společně s Dubravickým. Lachman cestu k bytu Andrášika sám neznal a byl údajně veden Dubravickým. Ani v přípravném řízení ani v řízení před soudem však nebylo zjištěno, zda Dubravický v rozhodné době bydliště Andrášika znal a zejména, zda mohl v nočních hodinách toto bydliště sám najít. Tato skutečnost měla být ověřena vyšetřovacím pokusem, který však proveden nebyl.

Neobjasněny zůstaly i okolnosti expertízy (hydrobiologické ?) 2 l vody odebrané dne 16.7.1976 z řeky Černá Voda (č.l. 1793). Výsledky této expertízy spisový materiál neobsahuje. Až v roce 1981 byl proveden hydrobiologický rozbor vody odebrané z termálního jezírka v Králové při Senci, který jen zčásti koresponduje s pitevním nálezem plic a jater poškozené. Okolnosti, proč výsledek původní expertízy není ve spise založen, měl soud ověřit výsledkům příslušného vyšetřovatele VB, příp. dalších orgánů VB. Za situace, kdy výsledky expertízy se ve spise nenalézají, resp. nejsou známy eventuální důvody jejího neprovedení, nelze vyloučit pochybnosti, že hydrobiologické poměry ve vzorku vody z řeky Černá Voda více odpovídají pitevnímu nálezu, než výsledek rozboru vody a termálního jezírka. Při tom právě verze usmrcení Ludmily Cervanové v termálním jezírku je spojena výhradně s obviněnými Romanem Brázdou a spol., neboť původní předpoklad místa činu vycházel z nálezu mrtvoly,

tj. usmrcení poškozené v řece Černá Voda.

Skutková zjištění o okolnostech únosu poškozené z prostoru Studentského domova L. Štúra opíral krajský soud zejména o výpověď svědka Ing. Urbánka, který údajně poškozenou před únosem doprovázel. Výpověď svědka je však v rozporu s tvrzeními svědkyň Kováčové a Mlynářčikové, které v době únosu u poškozené Cermanové dalšího muže neviděly, což svědkyně Mlynářčiková výslovně zdůraznila i u hlavního líčení. Tento rozpor měl být odstraněn vyšetřovacím pokusem, jímž mělo být ověřeno, zda za konkrétních podmínek viditelnosti mohly svědkyně Ing. Urbánka na místě únosu přehlédnout. Uvedený rozpor značně posiluje pochybnosti, zda svědek byl na místě únosu poškozené skutečně přítomen, zvláště když byl k věci vyslechnut až v roce 1981. Přitom věrohodnost tohoto svědka má mimořádný význam i pro objasnění skutkového děje na diskotéce, předcházejícímu únosu poškozené.

Bez ohledu na jinak velice obsáhlé dokazování, trpí řízení před krajským soudem v Bratislavě shora naznačenými vadami, pro které nelze ve významných skutkových okolnostech považovat dokazování za úplné. Proto rozhodnutím krajského soudu v Bratislavě i rozhodnutím Nejvyššího soudu SSR došlo k porušení zákona v ustanovení § 2 odst. 5 tr.ř. Tím, že Nejvyšší soud SSR tyto vady neodstránil v rámci odvolacího řízení a naopak neodůvodněně zamítl i odvolání podaná ve prospěch obviněných, porušil zákon i v ustanovení § 256 tr.ř.

Z těchto důvodů n a v r h u j i , aby Nejvyšší soud ČSSR:

1. podle § 268 odst. 2 tr.ř. vyslovil, že usnesením NS SSR sp. zn. 1 To 17/83 ze dne 25.4.1983 a v řízení tomuto rozhodnutí předcházejícím byl porušen zákon v neprospěch obviněných Romana Brázdy, Ing. Miloše Kocúra, Ing. Milana Andrášika,

Ing. Františka Čermena, Ing. Pavla Beďače, Stanislava Dubravického a Juraje Lachmana v ustanovení § 2 odst. 5 tr.ř. a v ustanovení § 256 tr.ř.,

2. podle § 269 odst. 2 tr.ř. zrušil v plném rozsahu napadené usnesení NS SSR i rozsudek krajského soudu v Bratislavě sp.zn. 1 T 6/82 ze dne 22.9.1982 a
3. podle § 270 odst. 1 tr.ř. přikázal krajskému soudu v Bratislavě věc znovu projednat a rozhodnout.

Generální prokurátor ČSSR:
v zast. JUDr. Jiří Římal

